

«Τότε πού ζούσαμε»

(Κέδρος - Δ' Έκδοση)

ΜΕΣΑ σ' ένα χρόνο και κάτι το βιβλίο κυκλοφορεί στην Δ' έκδοσή του με πώς να μή φτάσει και στην εικοστή; απάνια κανείς μπορεί να διαβάσει 375 σελίδες τόσο ξεκούραστα και χαρούμενα.

Τόση δροσιά, τόσο κέφι, γεύση ζωής, χιούμορ, αναβίωση μις εποχής, σίγαστο πολιτικά, κοινωνικά, πνευματικά ζυμώσεις και αλλαγές, άσπρο και μαύρο πού εναλλάσσονται με την ίδια όμως περιπαιχτική διάθεση, τ'ό έγω και τ'ό έμεις μπλεγμένοι έτσι πού από τους πολλούς να θγαίνει ο ένας, από τόν ένα κάποιο σύνολο, θέσεις και αυτοθέσης.

Μαρξιστής ο Πανσέληνος ίσαμε τ'ό κόκκαλο, θέλει δέ θέλει ακολουθεί και στο γράψιμό του τή διαλεκτική μέθοδο πού τού έγινε σκέψη και τρόπος ζωής. Μαρξιστική σκέψη ναί, αλλά και άμφισβήτηση. Πώς να συμπήξεις και να διαβιάσεις τ'ό θέμα του, ένα θέμα πού αρχίζει πριν, από τή Μικρασιατική Καταστροφή και φτάνει ίσαμε τόν Αύγουστο τού 1944, δηλαδή μιά ολοκληρωρή ζωή και τί ζωή! Σάμπως είμαστε Έλθετοί να μην έχουμε ιστορία; Μιά ιστορία γιομάτη περιπέτειες, κινδύνους, μικρές ανάσες και άσφυξίες πού να μς φτάνουνε στο σκοσμο (να πού δίχως να τ'ό θέλω μιμούμαι τ'ό ύφος τού Πανσέληνου).

Από τή μικρή κοινωνία τής Μυτιλήνης στην ειδυλλιακή άκόμα τότε Αθήνα, ή αναβίωση πολιτικών και πνευματικών συγκρούσεων, περάσματα μέσα από τ'ό βιβλίο προσώπων σαν τού Ψυχάρη, τού Σβάλου, τής Ηλέκτρας ή τού Μεταξά, πού σε θαμπώνουν ή σε καταρακώνουν, ή αναγνώριση δεκάδων έπωνύμων ανθρώπων τής πολιτικής ή πνευματικής ζωής μις ολοκληρωής πενηντοντας τίας, κι όλα αυτά τόσο άνετα και ανθρώπινα ειπωμένα, ζησμένα, πού δσα δέν Εέρεις τ'ά ρουφάς σαν ιστορικό δίδαγμα κι δσα γνωρίζεις τ'ά Ξαναζεις με τήν άνάσα τού συγγραφέα. Ναί θέβαια, βιογραφικό, αλλά τι βιογραφικό! Τ'ό πρώτο πρόσωπο είναι ο αυτόπτης μάρτυρας όλων αυτών πού συμβαίνουν γύρω του κι αυτό τ'ό «γύρω του» δέν είναι μόνο οι άνθρωποι είναι κι ο τόπος, είναι και πιό πέρα, αυτά πού συμβαίνουν στην Ίσπανία, στην Αυστρία, στη Γερμανία, στη Ρωσία, όλες οι ζυμώσεις και όλες οι προετοιμασίες γι' αυτό πού θα βρει όλη τήν ανθρωπότητα, ή γένεση και τ'ό θρέψιμο τού φασισμού πού μοιραία θα φτάσει στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

Τ'ό υλικό τού βιβλίου είναι τόσο πλούσιο και ποικίλο πού δέν είναι δυνατό σε μιά παρουσίαση από τήν έφημερίδα να άποσπάσουμε έστω κι ένα κομματάκι να δώσουμε θάχουμε άδικήσει τ'ό σύνολο, ένα σύνολο πού σου αφήνει τή γεύση ώσπ'όσο τής χαράς γιά τή ζωή, γιά δ,τι κλέψεις, γιά δ,τι γλεντήσεις, γιά δ,τι άρνάξεις άπ' οούτην κι άς είναι γύρω σου μιά κοινωνία πού κάνει δ,τι μπορεί γιά να σου τ' άρνάξει εκείνη.

Μιά λοιπόν και δέν γίνεται να αναλύσω τ'ό βιβλίο, βρίσκω τόν πιό εύκολο —άλλά και τόν πιό ούσιαστικό— τρόπο να τ'ό παρουσιάσω. Διαβάστε το. Είναι μάθημα εύγλωττίας, λογαράδας, χιούμορ, έστωτικής παρατήρησης, μνήμης —Θεέ μου τρωμάζει άπό τή μνήμη τού Πανσέληνου— κριτικής αντιμετώπισης και ώριμης πολιτικής συνείδησης.

Ένα βιβλίο πού τάχει όλα.

Τ#2 ΤΑΤΙΑΝΑΣ ΓΚΡΙΤΣΗ ΜΙΛΛΙΕΣ